4. Životní prostředí

Zásadní vliv na zlepšení životního prostředí měl vstup Česka do EU.

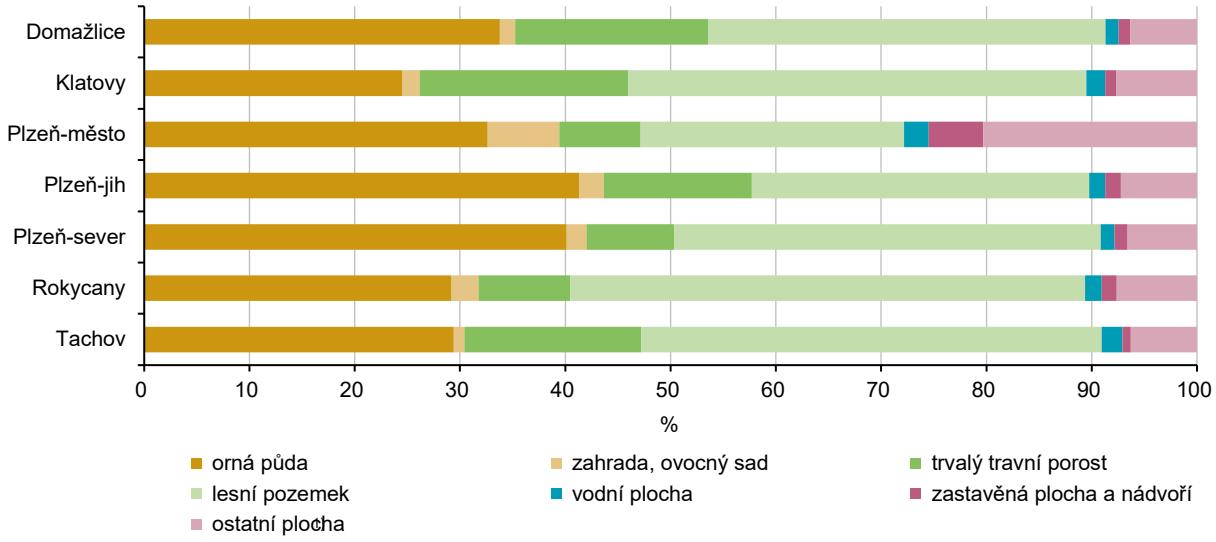
Životní prostředí je systémem složeným z přírodních, umělých a sociálních složek, které přímo, ale i nepřímo ovlivňují život nejen populace. Témata, která se ho dotýkají, jsou dnes prioritní a diskutovaná ve všech oblastech fungování moderního světa. Významnou roli v jeho ochraně v posledních dvou dekádách sehrál vstup do Evropské unie v roce 2004. Díky finančním příspěvkům ze společných fondů bylo možné realizovat projekty, které směřovaly do zlepšení v rámci oblastí týkající se čistoty vody, nakládání s odpady nebo energetických úspor. Za tuto dobu se v Plzeňském kraji zvýšil počet čističek odpadních vod a zvýšil se podíl obyvatel napojených na kanalizaci. Zároveň se snížily emise díky dekarbonizaci a zvýšení podílu obnovitelných zdrojů ve výrobě energie. Díky aktivnímu zalesňování se v kraji zvýšil podíl lesních ploch a vznikly dvě nové velkoplošné chráněné oblasti, které na naše území zasahují, a to CHKO Brdy a CHKO Křivoklátsko.

Půdní fond

Půda je základním výrobním prostředkem v zemědělství a v lesním hospodářství.

Půda je jedna ze zásadních složek životního prostoru člověka, živočichů a rostlin. Můžeme na ní pohlížet ze dvou úhlů pohledu, a to z hlediska ekonomického, kdy je základním výrobním prostředkem v zemědělství nebo lesním hospodářství, ale také ekologického, jehož funkcí je například v současné době často diskutovaná retence vody v krajině. Je přímo ovlivňována geologickými, hydrogeologickými a klimatickými podmínkami, což určuje floru a faunu v dané lokalitě.

Graf 4.1 Struktura půdy podle okresů Plzeňského kraje k 31. 12. 2025

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Přetrvává úbytek orné půdy zejména ve prospěch trvalých travních porostů.

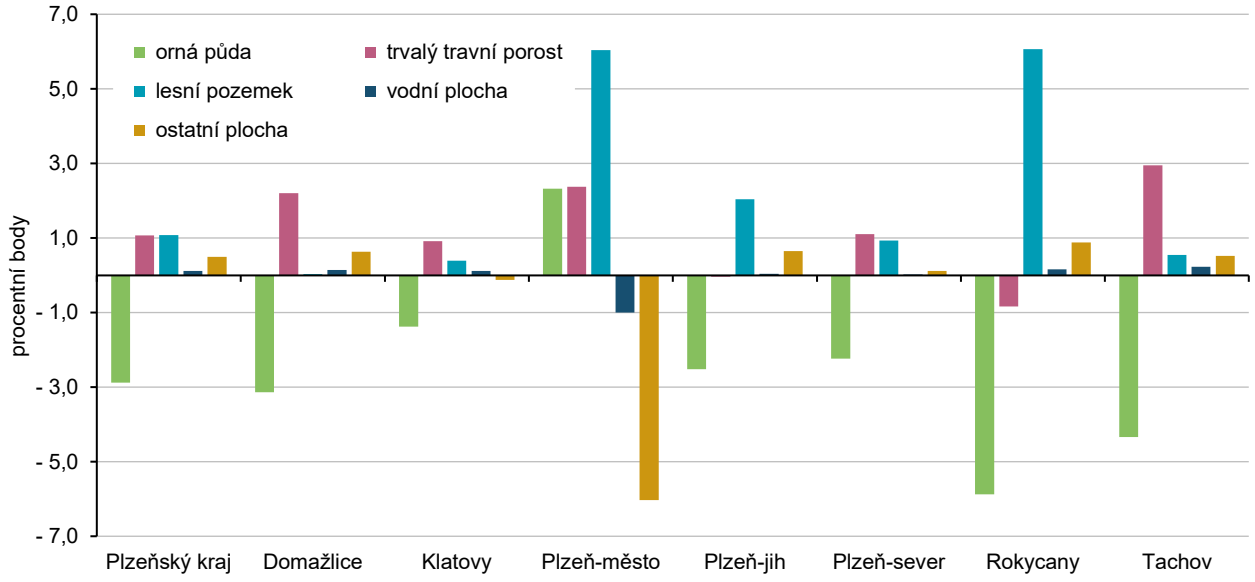
Celková výměra Plzeňského kraje k 31. 12. 2025 činila 7 649 km^2, z toho je téměř polovina zemědělské (49,2 %) půdy, zbytek poté tvoří půda nezemědělská (50,8 %). Z celkové zemědělské půdy připadá největší část na půdu ornou 65,7 %, která ovšem vykazuje klesající tendence. Od roku 2001 poklesla výměra orné půdy o 18 353 ha, a to zejména ve prospěch trvalých travních porostů, jejichž rozloha se za stejné období zvýšila o 8,4 % (tj. o 8 913 ha). Nárůst zaznamenaly také plochy využívané jako ovocné sady a zahrady, které v mezidobí 2001–2025 vzrostly o 1 306 ha. Nejvyšší podíl orné půdy na celkové výměře mají v rámci kraje okresy ležící v blízkosti krajského města s převážně zemědělským charakterem, a to Plzeň-

jih (41,3 %) a Plzeň-sever (40,1 %). Svou dosaženou hodnotou podílu orné půdy tak tyto okresy přesáhly republikový průměr (36,5 %). Téměř ve všech okresech kraje došlo meziročně k poklesu orné půdy, a to nejvíce u okresu Plzeň-jih o 174 ha, na Tachovsku byl mapován nárůst o 58 ha.

Nejlesnatějším okresem Plzeňského kraje jsou Rokycany, kde lesy tvoří téměř polovinu území.

Kromě trvalých travních porostů se na podílu klesající orné půdy podílelo i zalesňování krajiny. Výměra pozemků určených k plnění funkcí lesa v regionu (v přepočtu k celkové výměře) dosáhla v roce 2025 hodnoty podílu 40,5 %, což je nad celorepublikovým průměrem (34,0 %). Tyto **lesní pozemky** se nacházejí především v horských a podhorských částech Šumavy a Českého lesa a dále na severovýchodě kraje v oblastech Brdska a Křivoklátska. Nejlesnatějšími okresy Plzeňského kraje jsou Rokycany (48,9 %), Tachov (43,7 %) a Klatovy (43,5 %). Z hlediska druhového složení převažují lesy jehličnaté, zejména smrkové a borovicové. Od roku 2001 se podíl lesních pozemků na celkové výměře kraje navýšil o více než jedno procento. Růst rozlohy lesních pozemků za sledované období dosáhl v kraji téměř 4 %, což představovalo rozsah téměř 12 tis. ha lesa.

Graf 4.2 Změna podílů vybraných druhů půdy na celkové výměře okresů Plzeňského kraje za období 2001–2025

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Více než pětinu okresu Plzeň-město tvoří zastavěná plocha.

Z analýzy půdního fondu podle jeho struktury je také zřejmý růst podílu **zastavěných ploch** jejichž plochy se po poklesu mapovaném do roku 2017 začaly od roku 2018 navyšovat. K 31. 12. 2025 tvořily 1,3 % celkové výměry kraje, přičemž nejvíce zastavěným je okres Plzeň-město, kde podíl zastavěného území tvoří 5,2 % z celkové výměry okresu. K nejvyššímu meziročnímu růstu zastavěných ploch došlo na Rokycansku, kde se jejich výměra navýšila o 12 ha, a to zejména díky rozšiřujícím se průmyslovým a logistickým areálům v okolí dálnice D5.

Koeficient ekologické stability je díky lesům nejvyšší na Klatovsku a Tachovsku.

Jedním z environmentálních indikátorů k posouzení míry udržitelnosti vývoje v oblasti životního prostředí je **koeficient ekologické stability**[18]. Jedná se o ukazatel charakterizující krajinný typ z hlediska využití pozemků, v Plzeňském kraji

[18] poměr ekologicky stabilních (lesy, trvale travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy) a nestabilních (orná půda, zastavěné a ostatní plochy) krajinotvorných prvků na daném území

má rostoucí tendenci a v roce 2025 dosáhl hodnoty 1,44, což je pátá nejvyšší hodnota mezi kraji. V meziokresním srovnání nejvyšších hodnot koeficientu ekologické stability dosáhly zejména okresy Klatovy (2,01) a Tachov (1,74) představující vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami a je zde nejvyšší podíl lesnatých pozemků (Šumava a Český les). Relativně větší hodnoty byly zaznamenány i v okresech Rokycany (1,61) a Domažlice (1,43) také s vyšším zastoupením lesních ploch. Nejnižší hodnoty koeficientu ekologické stability (eliminujeme-li specifika okresu Plzeň-město) dosáhl okres Plzeň-jih (1,00), jedná se o území intenzivně využívané pro zemědělskou výrobu, kde je hodnota ukazatele ovlivněna relativně nízkým podílem lesních pozemků s vysokým podílem orné půdy.

Chráněná území

Zvláště chráněná území se rozkládají na 18,1 % rozlohy kraje.

K jednomu z nejvýznamnějších nástrojů ochrany přírody patří tzv. **zvláště chráněná území**, což jsou nejčastěji lokality s unikátní a charakteristickou biologickou rozmanitostí, geologickou stavbou nebo jedinečným krajinným rázem. I jejich množství poté svědčí o kvalitě přírodního bohatství konkrétních území a zároveň o snaze udržet nebo dokonce zlepšit jejich stav. Na území Plzeňského kraje se k 31. 12. 2025 podle údajů Agentury ochrany přírody a krajiny ČR vyskytovalo celkem 202 chráněných území, v tom velká část Národního parku Šumava a 5 chráněných krajinných oblastí (CHKO) o celkové rozloze 96,9 tis. ha. Zbývající počet tvoří 196 maloplošných chráněných území (5 národních přírodních památek, 6 národních přírodních rezervací, 94 přírodních památek a 91 přírodních rezervací). V Plzeňském regionu představuje rozloha chráněných území[19] přes 133,5 tis. ha, což je 18,1 % z celkové rozlohy kraje. Zároveň se v rámci našeho regionu vyskytují 2 ptačí oblasti Šumava a Křivoklátsko, 68 evropsky významných lokalit, což je druh chráněného území, které je vyhlášeno k ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, jakož i 358 památných stromů.

Od roku 2005 vznikly na našem území dvě nové CHKO.

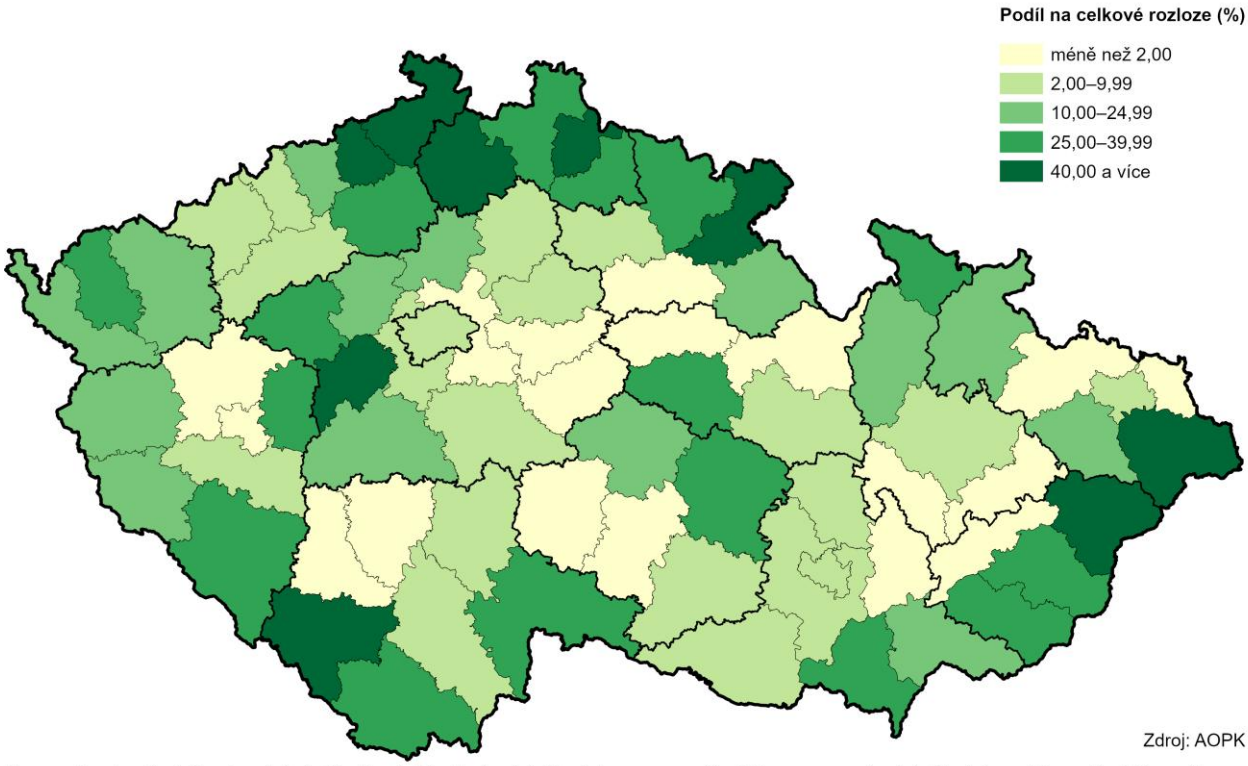
Ve srovnání s rokem 2005 se počty zvláště chráněných území rozšířily o 2 CHKO (Český les a Brdy) a 22 maloplošných chráněných památek a rezervací. Plochy chráněných území tak narostly o téměř 60 tis. ha, což představuje navýšení o téměř 7,5 p. b., co se týče podílu na celkové rozloze kraje.

Největší část přírodních rezervací je situována do okresů Klatovy a Tachov.

Část **Národního parku Šumava**, nacházející se na území Plzeňského kraje na ploše 34,5 tis. ha, je určena k ochraně a uchování nejcennějších lokalit s původní divokou horskou přírodou, jedinečnými a ohroženými ekosystémy (rašeliniště, ledovcová jezera, původní lesní porosty aj.) a rozmanitou typickou flórou a faunou. Téměř 13 % z celkové výměry Plzeňského kraje zaujímají chráněné krajinné oblasti (CHKO). Jsou to CHKO Šumava (část), Křivoklátsko (část), Slavkovský les (část), Český les a Brdy (část). Přírodní rezervace se vyskytují nejvíce v okresech Klatovy (35) a Tachov (19). Nejvíce přírodních památek můžeme najít v okresech Rokycany (19) a Tachov (18).

[19] K 1. 3. 2017 došlo ke změně metodiky výpočtu souhrnných rozloh chráněných území. Rozlohy jsou od tohoto data vypočítávány ve všech případech z obvodových hranic chráněných území.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2025

Pozn.: zahrnuty národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky; se zohledněním vzájemných překryvů chráněných území (bez započtení maloplošných ZCHÚ ležících na území velkoplošných ZCHÚ)

Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství je zásadní alternativa pro budoucnost zemědělství.

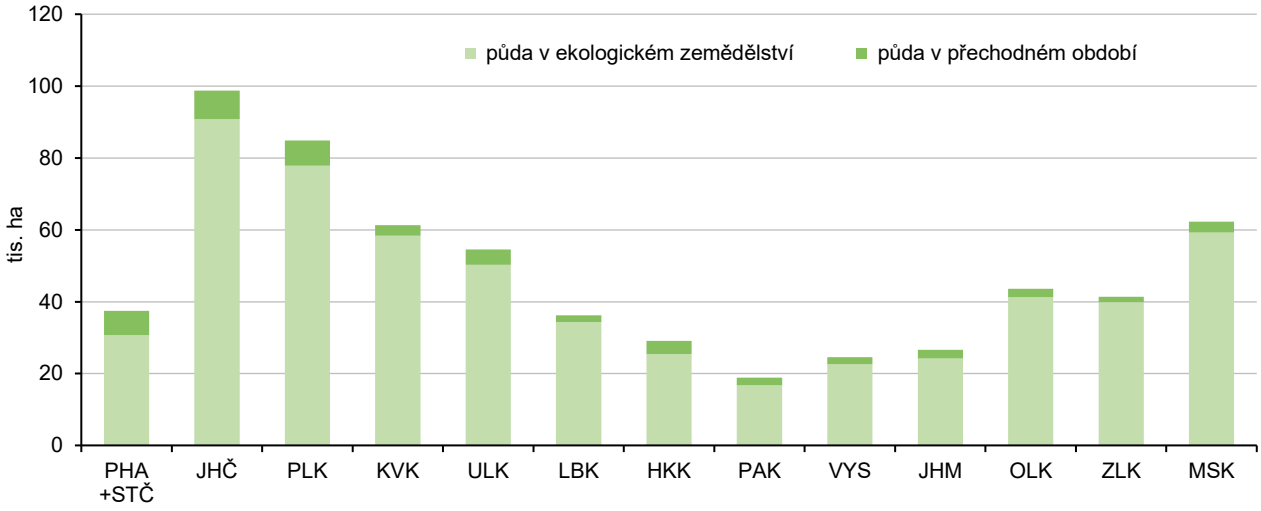
Ekologické zemědělství je moderní formou zemědělské výroby, jehož smyslem je produkce zdravých a kvalitních potravin trvale udržitelným způsobem, a to prostřednictvím respektování přírodních zákonitostí, podporou biodiverzity a odpovědného využívání energie a přírodních zdrojů. Jedná se o formu hospodaření, která minimalizuje použití chemických prostředků, jako jsou například pesticidy nebo v případě chovu antibiotika, růstové hormony atd., čímž snižuje negativní dopady do environmentální oblasti.

Podíl půdy v ekologickém zemědělství roste.

K 31. 12. 2025 podíl **ekologicky obhospodařované půdy**[20] (včetně přechodného období) na celkové výměře dosáhl v Plzeňském kraji hodnoty 11,1 %. V meziročním srovnání vzrostla hodnota tohoto podílu o 0,2 p. b, od roku 2011 dokonce o 4,6 p. b. Rozloha půdy v ekologickém zemědělství včetně přechodného období neustále roste. Za posledních 15 let se její rozloha navýšila o 72,5 %, tj. o 35,7 tis. ha na hodnotu 84 858 ha, z nichž téměř 92 % tvoří půda v ekologickém zemědělství a jen 8,2 % půda v přechodném období. Podíl Plzeňského kraje na půdě v ekologickém zemědělství (včetně přechodného období) v Česku dosahuje hodnoty 13,7 % a jedná se tak o druhý nejvyšší podíl za krajem Jihočeským (15,9 %).

[20] podle statistických údajů Ministerstva zemědělství ČR, platnost dat k 9. 6. 2026

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2025

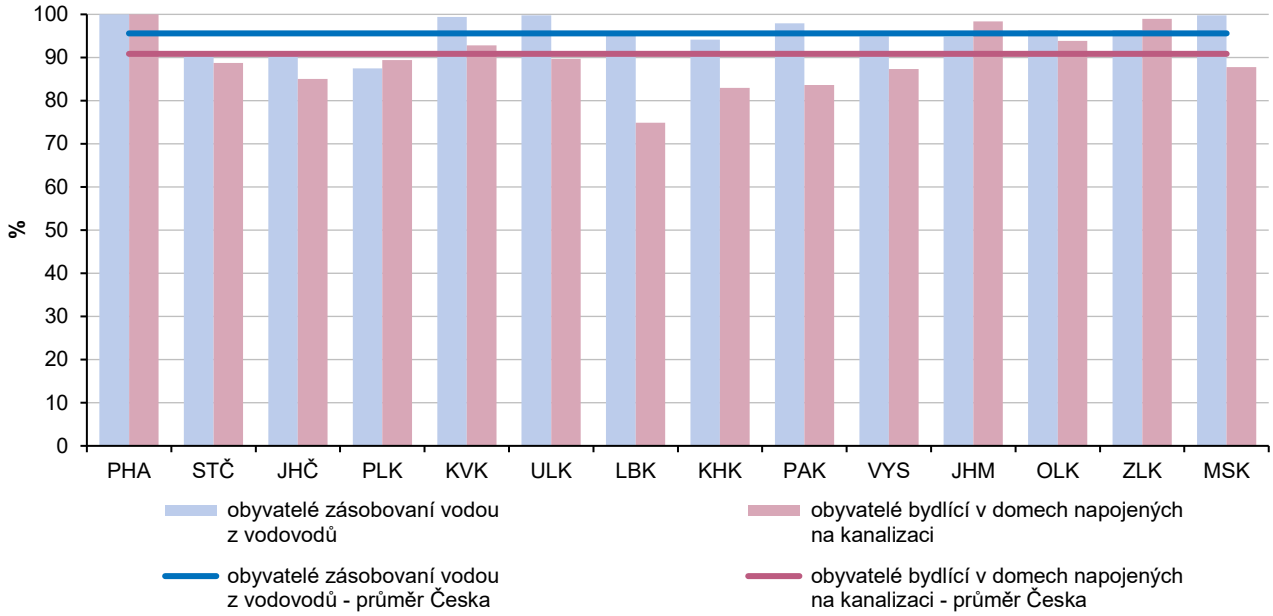
Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Vodovody a kanalizace

Vzhledem ke změně zdroje dat nejsou údaje v časové řadě do roku 2023 srovnatelné s údaji od roku 2024.

Novým zdrojem dat o vodovodech a kanalizacích je od roku 2024 **administrativní zdroj dat** Ministerstva zemědělství. ČSÚ začíná tyto údaje počínaje rokem 2025 poprvé přebírat pro publikační účely a zároveň od roku 2025 ruší zpravodajskou povinnost provozovatelů a majitelů vodovodů a kanalizací vůči statistickému zjišťování VH8b-01. Kvůli metodickým rozdílům nejsou tyto údaje navzájem srovnatelné, proto byla časová řada dat vycházející z tohoto statistického zjišťování rokem 2023 ukončena.

Graf 4.4 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2025

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Plzeňský region je v počtu obyvatel zásobovaných pitnou vodou z vodovodu vzhledem k republice podprůměrný.

V roce 2025 bylo v Plzeňském kraji **zásobováno pitnou vodou z vodovodů** 534 881 obyvatel. Přestože se tento počet meziročně zvýšil téměř o 6 tisíc, stále je náš region dlouhodobě nejhůře zásobený vodou z vodovodů oproti ostatním krajům v republice. Podíl obyvatel zásobovaných pitnou vodou zde dosáhnul 87,5 %

a pohybuje se pod hranicí průměru Česka o 8,1 p. b. To v nemalé míře ovlivňuje reliéf krajiny, nízká hustota obyvatel a vzhledem k vysokému počtu malých obcí nemožnost koncentrovat dostatečné množství prostředků na investice do potřebné infrastruktury.

Produkce pitné vody v našem kraji meziročně klesla o více než čtvrtinu.

V roce 2025 se nacházelo celkem 504 **vodohospodářských zařízení určených k úpravě vody** na území Plzeňského regionu, což bylo o 9 více než v předchozím roce. Po Středočeském (553) a Jihočeském (532) kraji se jednalo o třetí nejvyšší počet úpraven vody s podílem 11,4 % na republikovém úhrnu. Bylo zde vyprodukováno 31,1 milionů m^3 pitné vody celkem, přičemž podíl vody vyrobené z podzemní vody tvořil 36,1 %. Meziročně poklesla celková produkce pitné vody v sedmi krajích, největší pokles nastal právě v Plzeňském regionu, kde došlo ke snížení produkce o 27,6 %. Nejzásadněji to ovlivnila markantní redukce vody vyrobené z podzemní vody, kde došlo k poklesu oproti roku 2024 o polovinu.

Kromě Prahy vzrostla spotřeba pitné vody ve všech krajích.

V našem kraji bylo v roce 2025 **vyfakturováno** 25,4 milionů m^3 **pitné vody** celkem, z toho připadlo 16,6 milionů m^3 pitné vody na vrub domácnostem. Kromě Prahy vzrostla spotřeba pitné vody celkem mezi roky 2024 a 2025 ve všech ostatních krajích, v Plzeňském regionu bylo meziroční navýšení spotřeby nejnižší, a to o 18 tisíc m^3, tj. o 0,1 %. Nejvyšší meziroční nárůst spotřebované pitné vody byl zaznamenán v Královéhradeckém kraji (o 680 tisíc m^3, tj. o 2,8 %). V případě domácností byla situace odlišná, meziroční spotřeba pitné vody narostla ve všech regionech, přičemž nejvyšší nárůst byl evidován v Olomouckém kraji (o 1,2 milionů m^3). V Plzeňském regionu vzrostla spotřeba pitné vody o 196 tisíc m^3 a jednalo se o třetí nejnižší navýšení po kraji Karlovarském (o 145 tisíc m^3) a Praze (o 188 tisíc m^3).

Denní spotřeba pitné vody na jednoho obyvatele kraje klesla na hodnotu 130,3 litrů.

Celková **denní spotřeba pitné vody** v Plzeňském kraji na jednoho obyvatele v roce 2025 mírně poklesla oproti předchozímu roku (o 1,0 l/os/den) na 130,3 litrů na osobu a den, tj. o 0,8 %. Kromě našeho regionu se meziročně snížila celková spotřeba vody na den domácnostem a ostatním odběratelům ještě v dalších třech regionech, v Ústeckém, Středočeském a Praze. Naopak tomu bylo u spotřeby vody domácností v našem regionu, která meziročně mírně narostla, a to o 0,3 l/os/den na 85,3 l/os/den. Krajská hodnota se pohybuje mírně pod průměrnou spotřebou v Česku (89,7 l/os/den) a mezi kraji byla šestá nejnižší. Nejvíce vody spotřebovaly domácnosti v Praze (106,8 l/os/den), naopak nejvíce šetřili vodou ve Zlínském kraji (81,0 l/os/den).

Podíl obyvatel napojených na čistírnu odpadních vod se zvyšuje.

Podíl obyvatel v kraji **napojených na veřejnou kanalizaci** představoval v roce 2025 celkem 89,3 %. Hodnota krajského podílu byla o 1,4 p. b. nižší než průměr Česka. Z tohoto počtu obyvatel v regionu je 92,8 % napojeno na čistírnu odpadních vod. Situace se v kraji postupně zlepšuje, podíl obyvatel, kteří jsou napojeni na čistírnu odpadních vod, meziročně vzrostl o 0,6 p. b.

Podíl čištěných odpadních vod v Plzeňského kraje přesahoval 95 %.

Množství **vypouštěné odpadní vody** v našem kraji meziročně mírně pokleslo (o 0,8 %) na hodnotu 31,9 milionů m^3. Téměř na celém území Česka bylo v roce 2025 fakturováno méně než v roce předchozím za vypouštěné odpadní vody kromě regionu Ústeckého, Moravskoslezského a Jihomoravského, kde došlo k výraznému meziročnímu nárůstu, a to především v kraji Ústeckém (o 7,9 %). **Podíl čištěných odpadních vod** v roce 2025 představoval v Plzeňském kraji 95,3 % a meziročně došlo k navýšení o 0,8 p. b., které bylo v republice druhé nejvyšší po Vysočině (o 1,8 p. b.). V roce 2025 bylo v Plzeňském regionu vybudováno 1 437 nových

kanalizačních přípojek, což představovalo meziroční nárůst o 1,2 %, v rámci republiky se jednalo o sedmý nejvyšší. Nejvíce kanalizačních přípojek bylo uvedeno do provozu v kraji Jihomoravském, a to 16 264, což znamenalo nárůst o 5,7 % oproti roku 2024.

Meziročně se zvýšil počet čističek odpadních vod i jejich celková kapacita.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2025 provozováno 276 **čističek odpadních vod** (ČOV), tedy o 4 zařízení více než v roce 2024. V převážné míře se jednalo o mechanicko-biologické čistírny odpadních vod. Na území Středočeského kraje se nachází v rámci republiky nejvyšší počet ČOV, v roce 2025 to bylo 725 zařízení na čištění odpadních vod, což byla více než pětina ze všech ČOV v Česku. I přes nejvyšší meziroční nárůst čističek ve Středočeském kraji (o 21) jejich kapacita oproti roku 2024 poklesla o 86,2 tisíce m^3/den, což znamenalo nejvyšší meziroční pokles výkonu čističek mezi regiony. **Celková kapacita ČOV** se v Plzeňském regionu v roce 2025 meziročně zvýšila o 0,4 % na hodnotu 183,9 tisíc m^3/den. V roce 2025 došlo k meziročnímu navýšení celkové kapacity ČOV téměř ve všech krajích republiky kromě již zmíněného kraje Středočeského, dále pak Zlínského a Jihočeského. Nejvyšším výkonem disponují čistírny odpadních vod v Praze (901,1 tisíc m^3/den), nejnižší kapacitu mají tato zařízení v Karlovarském kraji (121,0 tisíc m^3/den).

Emise

Klíčovým faktorem pro hodnocení kvality ovzduší je celkové množství emisí.

Kvalitu ovzduší definuje úroveň znečištění ovzduší látkami, které jsou škodlivé, a to nejen pro lidské zdraví. Znečištěné ovzduší může mít negativní vliv na naše zdraví, vegetaci a celkové životní prostředí a jednoznačně toto téma spadá mezi nejzávažnější problémové oblasti ochrany životního prostředí. Klíčovým faktorem pro hodnocení kvality ovzduší je celkové množství emisí neboli vypouštění znečišťujících látek různého skupenství do ovzduší. Plzeňský kraj je svou rozlohou třetím největším a zároveň třetím nejřídčeji zalidněným krajem v Česku. Mezi nejméně zatížené oblasti zde patří horské části Šumavy, Český les, západní Brdy a okolí Manětína a Nečtin. Naproti tomu město Plzeň s přilehlou městskou aglomerací je přetížené nejen vysokou hustotou osídlení, ale zejména intenzivní koncentrací průmyslových činností a silniční dopravou, nejenom lokální. Plzeň je zásadní spojnicí dálkové přepravy mezi Prahou a Německem a po dálnici D5 směřuje značná část tranzitní dopravy. V současnosti přetížená silniční síť zde podstatně zhoršuje kvalitu životního prostředí emisemi a hlukem.

Měrné emise se meziročně snížili zejména v případě oxidu siřičitého a oxidu uhelnatého.

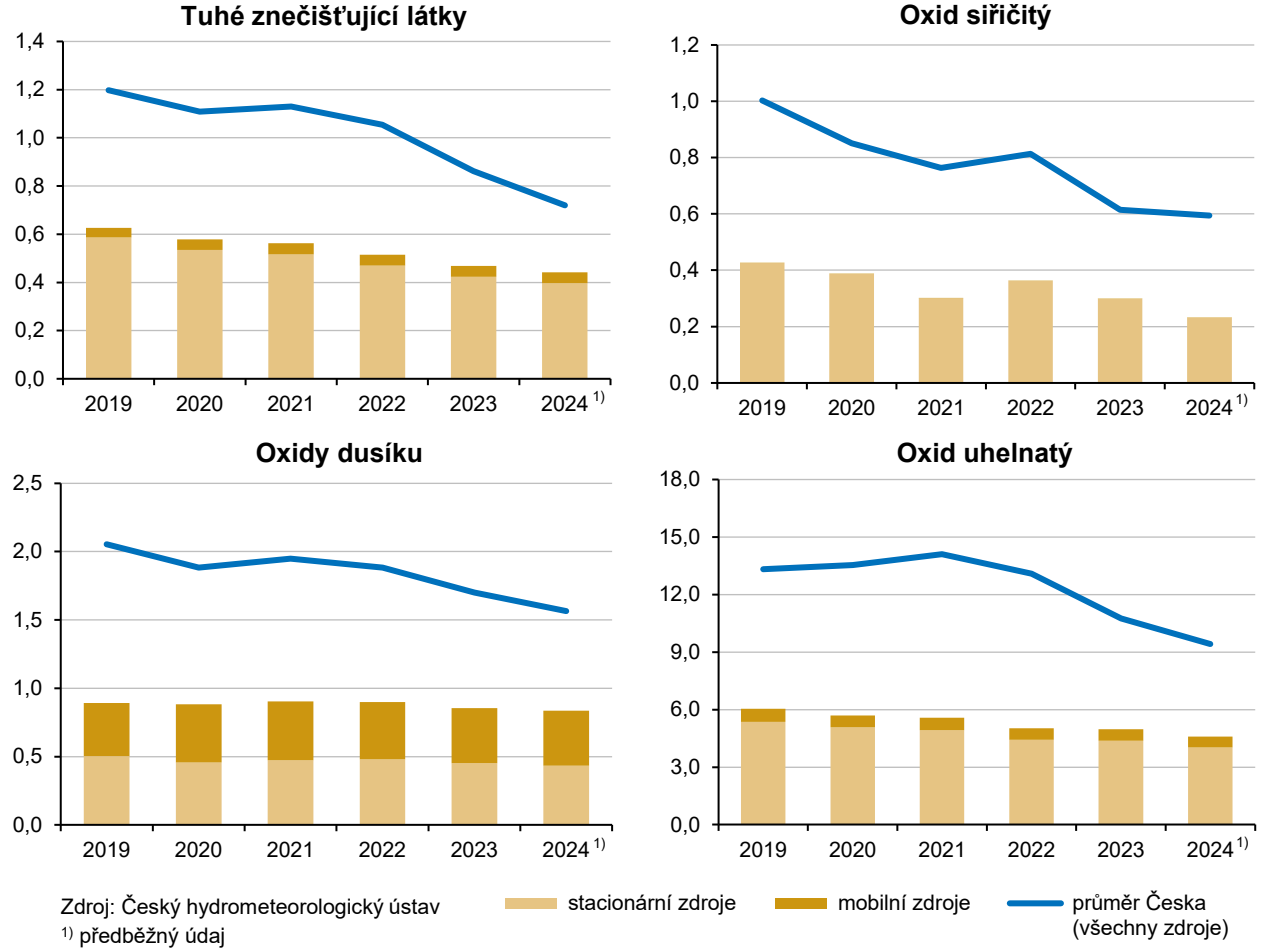
Podle Českého hydrometeorologického ústavu z předběžných údajů **měrných emisí (REZZO 1–4)** vyplývá, že v Plzeňském kraji došlo v roce 2024 k meziročnímu poklesu sledovaných základních znečišťujících látek. Nejvíce byl význačný meziroční pokles měrných emisí **oxidu siřičitého** (SO_x), které se snížily o více než pětinu na hodnotu 0,23 t/km^2. Také měrné emise **oxidu uhelnatého** (CO) zaznamenaly nemalé meziroční snížení, a to o 7,9 % na hodnotu 4,59 t/km^2. U měrných emisí **tuhých znečišťujících látek** byl evidován pokles o 5,6 % na hodnotu 0,44 t/km^2. Pouze drobný pokles byl patrný u měrných emisí **oxidů dusíku** (NO_x), jež se snížily o 2,3 % na hodnotu 0,84 t/km^2. Významně se na poklesu měrných emisí podílely především stacionární zdroje (REZZO 1–3).

U měrných emisí oxidů dusíku dosáhl Plzeňský region druhé nejnižší hodnoty v republice.

V regionu se hodnota měrných emisí (REZZO 1–4) pohybuje pod republikovým průměrem, který však ovlivňují kraje, kde je ovzduší podstatně více znečištěné, např. hl. město Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj. V rámci Česka lze hodnotit ovzduší v našem kraji jako relativně čisté. U měrných emisí oxidů dusíku dosáhl

Plzeňský kraj v roce 2024 druhé nejnižší hodnoty, u tuhých znečišťujících látek a oxidu uhelnatého to byla třetí nejnižší a u oxidu siřičitého čtvrtá nejnižší hodnota ve srovnání s ostatními regiony v republice. Jednoznačně nejvyšší měrné emise oxidu uhelnatého ze zdrojů REZZO 1–4 byly zaznamenány v Moravskoslezském kraji, druhé nejvyšší pak v Praze. Ústecký region je nejvíce ze všech zatížen emisemi oxidu siřičitého, současně zde byly druhé nejvyšší emise oxidů dusíku a tuhých znečišťujících látek. Hlavní město Praha vykazovalo nejvyšší měrné emise oxidů dusíku a tuhých znečišťujících látek.

Graf 4.5 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Plzeňském kraji (t/km^2)

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav
1) předběžný údaj

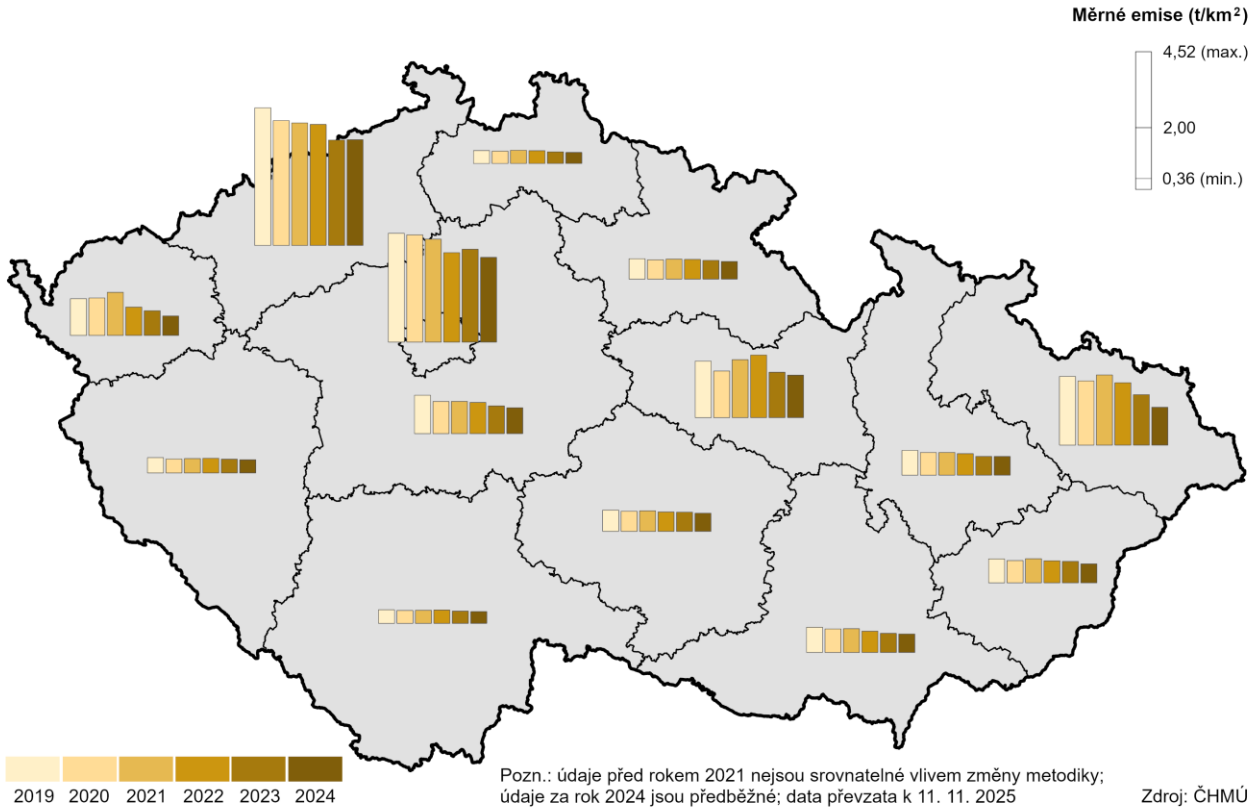
Na jednoho obyvatele regionu připadá v přepočtu 50 kg oxidu uhelnatého.

Emise hlavních znečišťujících látek do ovzduší lze vyjádřit i ukazatelem **na jednoho obyvatele**, tj. kolik kilogramů emisí připadá na jednoho obyvatele v daném roce. V případě stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) byl jeden obyvatel Plzeňského regionu v roce 2024 zatížen 50,3 kg oxidu uhelnatého, přibližně 5 kg oxidů dusíku a tuhých znečišťujících látek a v neposlední řadě téměř 3 kg oxidů síry.

Emise znečišťujících látek se za posledních pět let u některých stacionárních zdrojů snížily téměř o čtvrtinu.

Z dlouhodobého pohledu objem emisí sledovaných znečišťujících látek, které pochází ze stacionárních zdrojů (REZZO 1–3), v Plzeňském regionu klesá. V porovnání s rokem 2021 se měrné emise pocházející ze stacionárních zdrojů snížily u oxidu siřičitého o 23,2 %, u tuhých znečišťujících látek o 23,0 %, oxidu uhelnatého o 18,5 % a oxidů dusíku o 8,5 %. V případě emisí pocházejících z mobilních zdrojů REZZO 4 poklesly měrné emise oxidu uhelnatého (o 10,8 %), oxidů dusíku (o 6,3 %) a tuhých látek (o 2,6). Opačný jev nastal u oxidu siřičitého, kde měrné emise vzrostly o více než pětinu.

Emise oxidů dusíku (REZZO 1–3) v krajích v letech 2019 až 2024

Pozn.: údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za rok 2024 jsou předběžné; data převzata k 11. 11. 2025

Zdroj: ČHMÚ

Odpady

Cílem odpadového hospodářství je nejen snížení, ale i zlepšení opětovného využití odpadů.

Odpad, jakožto druhotný produkt lidské činnosti, je jedním z negativních vlivů zasahujícím do environmentální sféry. Současná situace v odpadovém hospodářství je charakterizována převahou množství produkovaného odpadu nad jeho relativně nízkým využitím jako zdroje druhotných surovin a energie. Cílem v této oblasti je tedy přijímat opatření, aby došlo ke zlepšení opětovného použití, recyklaci, využití a odstranění odpadu. Produkce podnikového odpadu vzniká v přímé závislosti na materiálové a energetické náročnosti výroby a zpracování.

Produkce odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v regionu meziročně vzrostla o 1,4 %, což bylo mezi kraji nejméně.

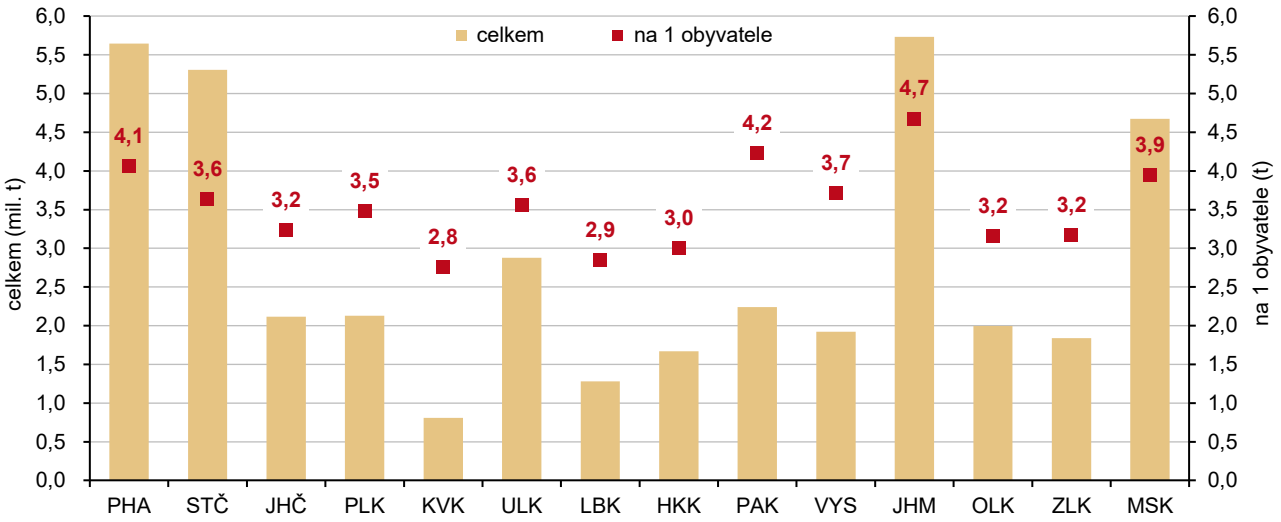
V roce 2024 se Plzeňský kraj podílel 5,3 % na celkové produkci odpadů v republice. V regionu bylo vyrobeno 2,1 milionu tun **odpadu celkem**, z čehož 55,4 tisíc tun tvořil nebezpečný odpad a po Karlovarském kraji (31,1 tisíc tun) se jednalo o druhou nejnižší hodnotu nebezpečného odpadu v Česku. Nebezpečným odpadem se rozumí takový odpad, který obsahuje jednu či více složek vykazujících nebezpečné vlastnosti pocházející převážně z výrobních procesů nebo ze zdravotnictví. **Nebezpečný odpad** je specifikován v nařízení Komise (EU) č. 1357/2014 a je třeba dle tohoto pokynu s takovým druhem odpadu nakládat. V přepočtu **na 1 obyvatele** bylo v regionu vyprodukováno 3 480 kilogramů celkového odpadu, z toho 91 kg tvořil odpad nebezpečný. Přesto, že byl zaznamenán meziroční nárůst tohoto ukazatele (o 1,4 %), jednalo se o vůbec nejnižší hodnotu v porovnání s ostatními kraji. Nejvíce nebezpečného odpadu v republice bylo vyprodukováno na 1 obyvatele na území Kraje Vysočina (221 kg), současně zde došlo v roce 2024 také k nejvýznačnějšímu meziročnímu navýšení, a to téměř o 60 %. V roce 2024 se snížila meziroční produkce celkového odpadu pouze v pěti krajích, nejvíce v Karlovarském regionu,

kde došlo k poklesu o 16,1 %, tj. téměř o 155 tisíc tun. Naopak produkce odpadu celkem vzrostla nejzřetelněji v Kraji Vysočina (o 40,5 %), stejně tak tomu bylo s nebezpečným odpadem na tomto území, jehož produkce vzrostla meziročně nejvíce v republice. Meziroční pokles produkce nebezpečného odpadu byl registrován u osmi krajů, z toho ten nejvýznamnější byl zaznamenán v Moravskoslezském regionu v absolutní hodnotě o 107,5 tisíc tun, tj. o 40,1 %.

Nejvýraznější růst produkce odpadů za sledované období byl vlivem covidové pandemie patrný v roce 2021.

Pokud srovnáme vývoj produkce odpadu **v období let 2017 až 2024** v Plzeňském kraji, bylo zde zaznamenáno poměrně výrazné navýšení v roce 2021, kdy produkce celkového odpadu meziročně narostla o 23,7 %, což znamenalo nejvyšší hodnotu přírůstku v mezikrajském srovnání. Stejně tak tomu bylo s produkcí nebezpečného odpadu v Plzeňském regionu, kdy ve sledovaném období byl evidován nejvyšší nárůst také v roce 2021, a to dokonce o 40,5 %. Vyšší meziroční přírůstek nebezpečného odpadu v roce 2021 nastal jen v Praze, kde hodnota vzrostla 2,5krát oproti roku 2020. Tato skutečnost souvisí zejména s vyšší produkcí odpadu v době covidové pandemie. Od roku 2022 je v případě produkce celkového odpadu patrný postupný pokles jen s mírným nárůstem v roce 2024.

Graf 4.6 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2024

Ročně obyvatel Plzeňského kraje v průměru vyprodukoval 494 kg komunálního odpadu.

Odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení bez ohledu na to, kdo tento druh odpadu sbírá nebo produkuje, jsou **odpady komunální**. Jedná se o směsný a tříděný odpad z domácností a ostatních zdrojů (např. obchody, malé podniky, kancelářské budovy, instituce) včetně papíru a lepenky, skla, kovů, plastů, biologického odpadu, dřeva, textilu, obalů, elektrického odpadu a elektronických zařízení, použitých baterií a akumulátorů nebo objemného odpadu. **Produkce komunálních odpadů v Plzeňském kraji** představovala v roce 2024 celkem 302,3 tisíc tun, což činilo v přepočtu 494 kilogramů **na 1 obyvatele** regionu. Nižší produkce komunálních odpadů v kilogramech na 1 obyvatele byla registrována jen ve třech krajích, v Libereckém (482), hl. m. Praze (485) a Zlínském (491). Naopak nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele bylo vyprodukováno v Moravskoslezském regionu, a to 651 kilogramů. Pouze ve dvou regionech byl zaznamenán mírný meziroční pokles komunálních odpadů, v Praze klesla produkce komunálních odpadů nejvíce, a to o 0,6 %, tj. o 3,8 tisíc tun, v Královéhradeckém kraji to bylo o 0,3 %, tedy pokles téměř o jednu tunu. Plzeňský region evidoval pátý nejnižší nárůst těchto odpadů, a to o více než 19 tisíc tun, tj. o 6,7 %. Pokud přepočteme produkci komunálních odpadů na 1 obyvatele, značilo to pro náš region meziroční navýšení o 30 kilogramů. Nejvíce zřetelným byl meziroční nárůst

v případě produkce komunálních odpadů v Moravskoslezském kraji jak v absolutních číslech (o 167,7 tisíc tun), tak v přepočtu na 1 obyvatele (o 144 kg více).

Za posledních osm let se množství komunálního odpadu navýšilo o 15 %.

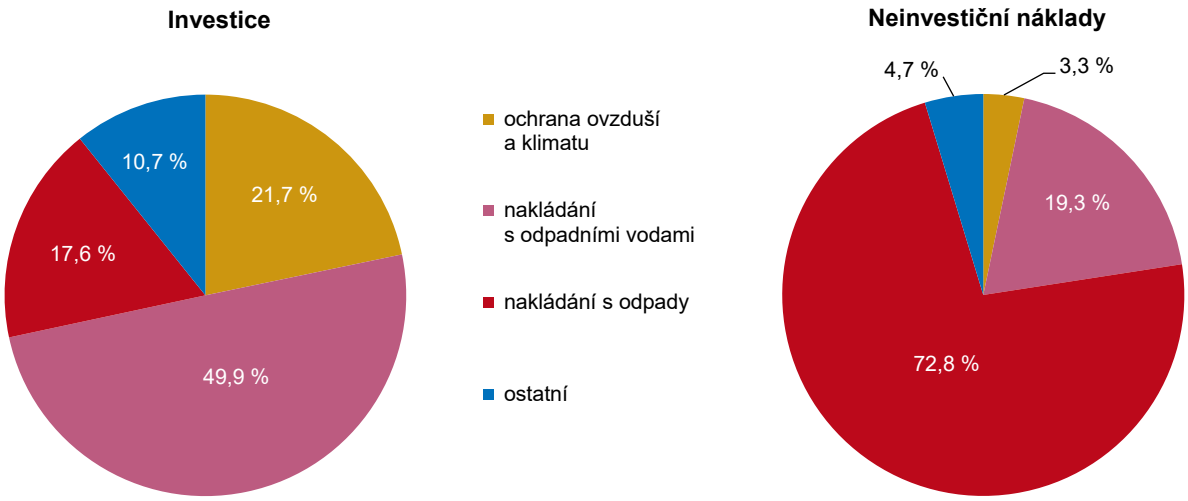
Oproti roku 2017 bylo v Plzeňském kraji vyprodukováno **v roce 2024** o 40,0 tisíc tun komunálního odpadu více, což znamenalo navýšení o více než 15 %. Ve sledovaném období se jednalo o nejvyšší meziroční přírůstek komunálních odpadů právě v již zmiňovaném roce 2024. Ve sledovaném období došlo také k nárůstu produkovaného komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele kraje, a to o 42 kg.

Výdaje na ochranu životního prostředí

V roce 2025 bylo v Plzeňském kraji na ochranu životního prostředí v meziročním srovnání proinvestováno o 38,6 % finančních prostředků více.

Do **ochrany životního prostředí** v Plzeňském kraji bylo v roce 2025 investováno téměř 2,5 miliardy korun. V přepočtu na jednoho obyvatele se jednalo o investice v hodnotě 4 058 Kč, což ve srovnání s předchozím rokem znamenalo zvýšení o 38,6 %. V mezikrajském srovnání se hodnota nacházela na čtvrtém nejvyšším místě po Moravskoslezském, Jihočeském a Ústeckém kraji. Z dlouhodobého vývoje posledních 25 let je zřejmé, že investice v kraji dosahovaly tří významných vrcholů, a to v roce 2009, kdy bylo dosaženo dosavadního maxima přes 3 mld. Kč a následně v roce 2014 a v roce 2025 kdy se hodnota přiblížila 2,5 mld. Kč.

Graf 4.7 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Plzeňském kraji (průměr let 2019–2025)

Z Plzeňského regionu pochází pouze necelých 5 % z celkových investic v republice.

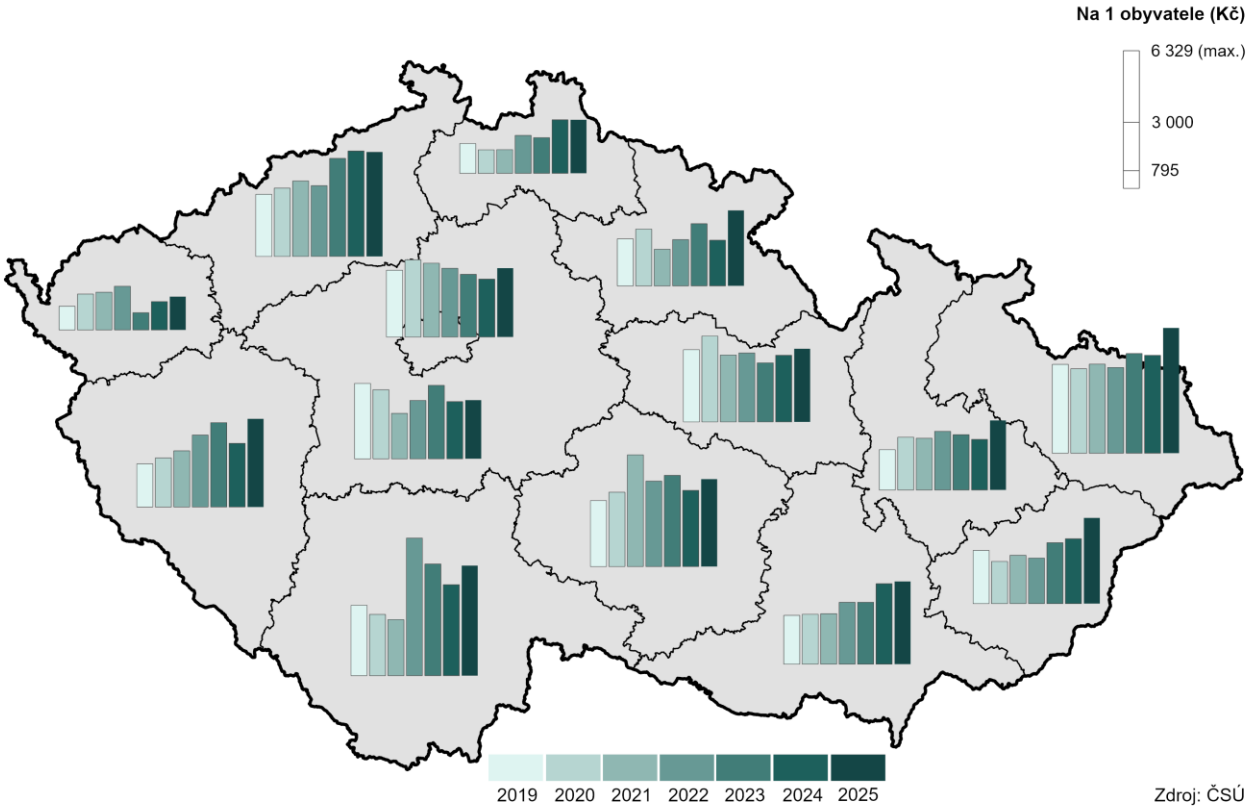
V členění podle **kraje sídla investora** dosáhl objem investic v roce 2025 v kraji částky 1,9 miliardy korun, investice tak byly vyšší téměř o polovinu než v předchozím roce. Celkově se do ochrany životního prostředí v Česku v roce 2025 investovalo přes 41 miliard korun a Plzeňský region se tak podílel 4,7 %. Nejméně investic pocházelo od investorů z Karlovarského a Libereckého kraje. Téměř čtvrtina a zároveň nejvyšší podíl investic z celého Česka směřovala od investorů se sídlem v Praze.

Nejvíce investičních prostředků bylo vloženo do nakládání s odpadními vodami (47,6 %).

Z hlediska **struktury pořízených investic** podle sídla investora bylo v roce 2025 vloženo nejvíce prostředků do nakládání s odpadními vodami (47,6 %), přičemž v této oblasti došlo k výraznému meziročnímu nárůstu, a to o více než 80 %. Do oblasti ochrany ovzduší a klimatu směřovalo 17,7 % prostředků, což je o 5,8 % více než v předchozím roce. Na nakládání s odpady poté připadlo 13,0 % z celkových

investic, a právě v této oblasti byl naopak mapován nejvýraznější propad o téměř 30 % ve srovnání s rokem 2024. V retrospektivním pohledu je zřejmé, že se programové zaměření investic v čase proměňuje. V roce 2009 a 2010 například směřovaly investice nejčastěji na ochranu ovzduší, naopak v období 2013–2015 do nakládání s odpady, od roku 2016 se již nejvyšší podíl pravidelně vyskytuje u investic do nakládání s odpadními vodami.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2019 až 2025

Z neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí směřoval největší podíl do oblasti nakládání s odpady.

Objem neinvestičních nákladů environmentálního charakteru podle kraje sídla investora představoval částku 5,1 miliardy korun v roce 2025, v porovnání s rokem 2024 se tyto náklady navýšily o 7,0 %. Ze **struktury neinvestičních nákladů** vyplývá, že největší část finančních prostředků směřovala do oblasti nakládání s odpady (74,8 %). Tyto běžné provozní výdaje ukazují na dlouhodobý rostoucí trend a meziročně vzrostly z neinvestičních nákladů o 7,5 %. V roce 2025 byly ve srovnání s předchozím rokem vyšší také neinvestiční náklady na nakládání s odpadními vodami, a to o 4,1 % a na ochranu a sanaci půdy, podzemní a povrchových vod, kde došlo k nárůstu dokonce o téměř čtvrtinu. Naopak náklady na ochranu biodiverzity poklesly o 10,6 % a na ovzduší a klimatu o necelé 2 %.